

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΕΝΙΑΙΑ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

ΓΝΩΜΗ

Δ27 ΕΑΔΗΣΥ/2022

(του άρθρου 347 παρ. 2 περ. γ' υποπερ. γδ' του ν. 4412/2016)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ

της παρ. 5 του άρθρου 353 του ν. 4412/2016, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 10 του ν. 4912/2022

Στην Αθήνα σήμερα, 7 Δεκεμβρίου 2022, ημέρα Τετάρτη και ώρα 09:30 π.μ., στα επί της οδού Κεφαλληνίας 45 και Κορνά Τράκα γραφεία της, συνήλθε η ως άνω ΕΠΙΤΡΟΠΗ της ΕΝΙΑΙΑΣ ΑΡΧΗΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ (εφεξής και «Αρχή» ή «ΕΑΔΗΣΥ») σε συνεδρίαση, μετά από σχετική πρόσκληση της Προέδρου της, η οποία γνωστοποιήθηκε νομίμως σε όλα τα Μέλη.

Τα προσκληθέντα Μέλη της Επιτροπής παρέστησαν κατά τη συνεδρίαση, ως εξής:

Πρόεδρος: Ανδρονίκη Θεοδοκάτου, Πρόεδρος της Αρχής

Μέλη: Ευαγγελία Κουτούπα, Σύμβουλος της Αρχής

Δημήτριος Χανής, Σύμβουλος της Αρχής

Χρυσάνθη Ζαράρη, Μέλος της Αρχής

Αδάμ Καραγλάνης, Μέλος της Αρχής

Βασιλική Σκαρτσούνη, Μέλος της Αρχής

Δημήτριος Σταθακόπουλος, Μέλος της Αρχής (μέσω τηλεδιάσκεψης)

Γραμματέας: Αθανάσιος Λαμπράκης, ΠΕ Διοικητικού Οικονομικού.

Εισηγήτριες: Φιλία Κοντραφούρη, Ειδικό Επιστημονικό Προσωπικό, ειδικότητας Νομικών,

Κωνσταντία Πατελοδήμου, Ειδικό Επιστημονικό Προσωπικό, ειδικότητας Πληροφορικής.

Κατά τη διάρκεια της συνεδρίασης, παρέστησαν, οι Εισηγήτριες, η Προϊσταμένη του Τμήματος Ελέγχου Αιτημάτων Διαπραγμάτευσης, Μαρία Παναγοηλιοπούλου, καθώς και η Προϊσταμένη της Διεύθυνσης Ελέγχου, Μαριλένα Σιδέρη, οι οποίες αποχώρησαν πριν την έναρξη της διαδικασίας ψηφοφορίας των Μελών της Επιτροπής και τη λήψη απόφασης.

Θέμα: Παροχή σύμφωνης γνώμης της Αρχής για την προσφυγή του Οργανισμού Πληρωμών και Ελέγχου Κοινοτικών Ενισχύσεων Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (ΟΠΕΚΕΠΕ), σε διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 32 παρ. 2 περ. β' υποπερ. ββ', ή υποπερ. γγ', ή περ. γ' του ν. 4412/2016, για την ανάθεση σύμβασης, με αντικείμενο την παροχή του λογισμικού (πηγαίου κώδικα) της Ενιαίας Αίτησης Ενίσχυσης (ΕΑΕ) Έτους 2022, συνολικού προϋπολογισμού 564.000,00 ευρώ, πλέον ΦΠΑ.

-----

1. Με το με αρ. πρωτ. 64842/17-10-2022 (αριθμ. πρωτ. εισ. Ε.Α.ΔΗ.ΣΥ. ΕΜΠ272/17-10-2022) έγγραφο και τα συνημμένα σε αυτό στοιχεία, όπως συμπληρώθηκαν με το με αρ. πρωτ. εισ. Ε.Α.ΔΗ.ΣΥ. 74819/24.11.2022 (αρ. πρωτ. εισ. ΕΑΑΔΗΣΥ ΕΜΠ297/24-11-2022) έγγραφο, ο Οργανισμός Πληρωμών και Ελέγχου Κοινοτικών Ενισχύσεων Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (εφεξής ΟΠΕΚΕΠΕ), αιτείται την παροχή σύμφωνης γνώμης της Αρχής για την προσφυγή στη διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς δημοσίευση προκήρυξης, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 32 παρ. 2 περ. β' υποπερ. ββ' (απουσία ανταγωνισμού για τεχνικούς λόγους), ή υποπερ. γγ' (προστασία αποκλειστικών δικαιωμάτων), ή περ. γ' (κατεπείγουσα ανάγκη οφειλόμενη σε απρόβλεπτη περίπτωση) του ν. 4412/2016, για την ανάθεση σύμβασης, με αντικείμενο την παροχή του λογισμικού (πηγαίου κώδικα) της Ενιαίας Αίτησης Ενίσχυσης (ΕΑΕ) Έτους 2022, συνολικού προϋπολογισμού 564.000,00 ευρώ, πλέον ΦΠΑ.

Ι.ΙΣΤΟΡΙΚΟ

2. Από τη μελέτη των στοιχείων των φακέλου προκύπτουν τα ακόλουθα:

2.1. Ο Οργανισμός Πληρωμών και Ελέγχου Κοινοτικών Ενισχύσεων Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε.) αποτελεί, σύμφωνα με τις ιδρυτικές του διατάξεις [άρθρα 13-20 του ν. 2637/1998 (Α' 200), 4 του ν. 2732/1999 (Α' 154), 24 του ν. 2945/2001 (Α' 223), 29 του ν. 3147/2003 (Α' 135), 19 του ν. 3170/2003 (Α' 191), 20 του ν. 3399/2005 (Α' 255) και 3 του ν. 3508/2006 (Α' 249)], νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου του Δημόσιου Τομέα που λειτουργεί χάριν του δημοσίου συμφέροντος και τελεί υπό την εποπτεία και τον έλεγχο του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων. Με το άρθρο 5 της υπ' αριθ. 324012/2004 (Β' 1921) απόφασης του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και το άρθρο 2 της ΚΥΑ 292464/2005 (Β' 1122), ανατέθηκαν στον ΟΠΕΚΕΠΕ οι αρμοδιότητες του υπολογισμού και της διαχείρισης των δικαιωμάτων ενιαίας ενίσχυσης των Κανονισμών 1782/2003 και 795/2004 του Συμβουλίου, με τους οποίους άλλαξε ριζικά η εφαρμοζόμενη Κοινή Αγροτική Πολιτική (ΚΑΠ) στην Ευρωπαϊκή Ένωση που ξεκίνησε να εφαρμόζεται στην Ελλάδα από την 01.01.2006.

2. Σκοπός του Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε. είναι η διαχείριση των πιστώσεων των Ευρωπαϊκών Γεωργικών Ταμείων Εγγυήσεων (Ε.Γ.Τ.Ε.) και Αγροτικής Ανάπτυξης (Ε.Γ.Τ.Α.Α.), τα οποία αποφέρουν στη χώρα και ειδικά στον Αγροτικό Τομέα, περίπου τρία (3) δισεκατομμύρια Ευρώ ανά έτος. Ειδικότερα, η διαχείριση των ως άνω πιστώσεων στηρίζεται αφενός, σε ένα σύστημα ελέγχου των δικαιολογητικών πληρωμής, που υποβάλλουν οι δικαιούχοι των κοινοτικών ενισχύσεων, αφετέρου, σε ένα σύστημα αναγνώρισης και εκκαθάρισης των δαπανών του Ειδικού Λογαριασμού Εγγυήσεων Γεωργικών Προϊόντων (Ε.Λ.Ε.ΓΕ.Π.), ως και έγκρισης πληρωμής και έκδοσης της σχετικής εντολής, ούτως ώστε να διασφαλίζεται πλήρως η νομιμότητα των πληρωμών σύμφωνα με τις εθνικές και ενωσιακές διατάξεις.

Στην περίπτωση δε, που οι έλεγχοι των αρμοδίων ενωσιακών οργάνων, διαπιστώσουν παρατυπίες ή παραβάσεις κατά την πληρωμή των δικαιούχων ή ακόμη και ελλείψεις στο ελεγκτικό έργο του Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε., οι καταλογισμοί και τα πρόστιμα, που επιβάλλονται κατά τη διαδικασία εκκαθάρισης λογαριασμών του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (ΕΓΠΠΕ-Εγγυήσεις), επιβαρύνουν τον Κρατικό Προϋπολογισμό, σύμφωνα με το άρθρο 31 του Κανονισμού 1290/2005 (ΕΚ), σε συνδυασμό με τον ν. 992/1979 και το άρ. 32 του ν. 3698/2008 (Α' 198).

3. Για την άσκηση των ως άνω αρμοδιοτήτων επιβάλλεται η πλήρης μηχανογράφηση του Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε. και η υλοποίηση όλων ανεξαιρέτως των εργασιών του και συναλλαγών του με τους δικαιούχους μέσω Ολοκληρωμένων Πληροφοριακών Συστημάτων, ώστε να εξαλειφθεί ή να περιοριστεί στο ελάχιστο οποιαδήποτε εργασία ή συναλλαγή σε έντυπη μορφή με τους εξωτερικούς χρήστες ή με τους υπαλλήλους του Οργανισμού, για την αποτελεσματική προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι δε απαιτήσεις σε δεδομένα και εφαρμογές, που πρέπει να περιλαμβάνονται στο Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα, ορίζονται στα άρθρα 67-75 του Κανονισμού (ΕΕ) 1306/2013 (ΚΕΦΑΛΑΙΟ II Ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου), προϋποθέτουν την παραγωγική λειτουργία αντιστοιχων συστημάτων και προεχόντως του πληροφοριακού συστήματος της Ενιαίας Αίτησης Ενίσχυσης, καθόσον τόσο οι έλεγχοι, όσο και οι πληρωμές του ΕΓΤΕ και του ΕΓΤΑΑ, εδράζονται στην Ενιαία Αίτηση Ενίσχυσης (εφεξής ΕΑΕ) κάθε έτους, την οποία υποβάλλουν είτε οι ίδιοι οι δικαιούχοι είτε πιστοποιημένοι φορείς, που ενεργούν κατ' εξουσιοδότησή τους.

4. Προκειμένου δε να είναι δυνατή η έγκαιρη και σύννομη πληρωμή των κάθε φύσης ενισχύσεων στους δικαιούχους, που κυρίως είναι αγρότες-κτηνοτρόφοι, αλλά και επενδυτές του αγροτικού τομέα, μεταποιητικές επιχειρήσεις, φορείς του δημοσίου τομέα κ.λπ., παρίσταται αναγκαία η προμήθεια σχετικού λογισμικού (πηγαίου κώδικα) για την υποβολή της Ενιαίας Αίτησης Ενίσχυσης (ΕΑΕ), η οποία προσαρμόζεται στις ιδιαιτερότητες και απαιτήσεις που έχουν εγκριθεί και ισχύουν για κάθε κράτος-μέλος.

5. Στο πλαίσιο αυτό, ο ΟΠΕΚΕΠΕ, στις 05.08.2021, δημοσίευσε την υπ' αριθ. 45027/05.08.2021 (21PROC009038688 2021-08-05) διακήρυξη δημόσιου διεθνούς διαγωνισμού για την ανάδειξη αναδόχου (Τεχνικού Συμβούλου), συνολικής εκτιμώμενης αξίας 1.700.000 ευρώ πλέον ΦΠΑ, με σκοπό την ανάθεση των παρακάτω υπηρεσιών:

α) Συντήρηση και Υποστήριξη Λειτουργίας Πληροφοριακών Συστημάτων (ΠΣ)

β) Ανάπτυξη και Υποστήριξη Λειτουργίας συστημάτων που αφορούν την Ενιαία Αίτηση Ενίσχυσης (ΕΑΕ) έτους 2022,

γ) Συντήρηση και Υποστήριξη της απαραίτητης πληροφορικής υποδομής των υπηρεσιών του Internet Data Center (I.D.C.), της απαραίτητης πληροφορικής υποδομής της παροχής υπηρεσιών Disaster Recovery Site (D.R.S.) και Business Continuity Plan (B.C.P.) και

δ) ορισμένες πρόσθετες υπηρεσίες.

6. Η ως άνω διακήρυξη ακυρώθηκε με την υπ' αριθ. 1510/21.09.2021 απόφαση της Α.Ε.Π.Π. κατόπιν άσκησης προδικαστικής προσφυγής εκ μέρους ενδιαφερόμενου οικονομικού φορέα, με την αιτιολογία ότι περιείχε μη νόμιμους όρους, όπως ασάφειες που προκαλούν δυσχέρειες στη σύνταξη και κοστολόγηση της προσφοράς, σύγχυση μεταξύ κριτηρίων ανάθεσης και κριτηρίων επιλογής, το πρώτον συγκεκριμενοποίηση απαιτήσεων κατά την αξιολόγηση των προσφορών, κλπ.

Ο ΟΠΕΚΕΠΕ στις 29.09.2021, συμμορφούμενος προς την ανωτέρω απόφαση, δημοσίευσε την υπ' αριθμ. 55793/29.09.2021 (21PROC009294301 2021-10-01) διακήρυξη, με όμοιο αντικείμενο, η οποία, επίσης, ακυρώθηκε με την υπ' αριθ. 1747/29.11.2021 απόφαση της Α.Ε.Π.Π. Κατά της τελευταίας αυτής απόφασης, ο ΟΠΕΚΕΠΕ άσκησε ενώπιον του αρμοδίου Διοικητικού Εφετείου Αθηνών την υπ' αριθμ. ΑΚ2043/8-12-2021 αίτηση αναστολής και ακύρωσης, αιτούμενος την ακύρωσή της.

7. Εν συνεχεία, ο ΟΠΕΚΕΠΕ με την υπ' αρ. πρωτ. 6942/04-02-2022 (ΑΔΑ 6ΗΜΩ46ΨΧΞΧ-ΒΦ8) Πρόσκληση Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος προσκάλεσε νομικά πρόσωπα, που έχουν την κατάλληλη εμπειρία και τεχνογνωσία στην παροχή ψηφιακών υπηρεσιών στον αγροτικό τομέα, προκειμένου να πιστοποιηθούν ως Φορείς Υποστήριξης και Παροχής Υπηρεσιών (ΦΥΠΥ), στο πλαίσιο υποβολής Ενιαίας Αίτησης Ενίσχυσης για το Έτος 2022 στο ενιαίο κυβερνητικό νέφος (G-Cloud), καλώντας τους να παρέχουν κατάλληλο λογισμικό υποβολής Ενιαίας Αίτησης Ενίσχυσης (ΕΑΕ) για το Έτος 2022 και να το εγκαθιστούν σύμφωνα με τις οδηγίες του ΟΠΕΚΕΠΕ και της ΓΠΣΔΔ (για να αντιμετωπιστούν πιθανά θέματα διαλειτουργικότητας) στο ενιαίο κυβερνητικό νέφος (G-Cloud), προκειμένου να αποκτήσουν πρόσβαση σε αυτό οι δικαιούχοι, είτε απευθείας, είτε μέσω των πιστοποιημένων ΚΥΔ.

Η ως άνω Πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος, ομοίως ακυρώθηκε με τις υπ' αρ. 410_411/23.03.2022 αποφάσεις της Α.Ε.Π.Π. κατόπιν άσκησης προδικαστικής προσφυγής.

8. Επειδή, δεν είχαν τελεσφορήσει όλες οι ανωτέρω διαδικασίες και ενώ η αίτηση αναστολής-ακύρωσης συζητήθηκε μεν στις 11 Φεβρουαρίου 2022, αλλά δεν είχε εισέτι εκδοθεί διατακτικό της απόφασης σύμφωνα με την παρ. 4 του αρ. 372 του ν. 4412/2016, όπως ισχύει, στις 30.03.2022, ο ΟΠΕΚΕΠΕ υπέγραψε Μνημόνιο Συνεργασίας με το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης, με σκοπό την υλοποίηση του έργου «Ανάπτυξη/διάθεση λογισμικού συλλογής των Ενιαίων Αιτήσεων Ενίσχυσης έτους 2022 και συνοδευτικών συστημάτων και εργασιών και υποστήριξη της συλλογής των ΕΑΕ έτους 2022».

9. Στις 14.04.2022 υπεγράφη η Κοινή Υπουργική Απόφαση 1573/2022 (1844 Β/14.04.2022) από τους Υπουργούς Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και Επικρατείας, με θέμα «Ηλεκτρονική υποβολή Ενιαίας Αίτησης Ενίσχυσης στο πλαίσιο του Ολοκληρωμένου Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου (Ο.Σ.Δ.Ε.)», η οποία ρυθμίζει τη διαδικασία της ηλεκτρονικής υποβολής της Ενιαίας Αίτησης Ενίσχυσης

έτους 2022 στο πλαίσιο του Ο.Σ.Δ.Ε., σύμφωνα με τις διατάξεις του Κανονισμού (ΕΕ) 1306/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17ης Δεκεμβρίου 2013, μέσω ειδικής εφαρμογής, προσβάσιμης μέσω της Ενιαίας Ψηφιακής Πύλης της Δημόσιας Διοίκησης (gov. gr).

10. Ακολουθώντας, σε εφαρμογή του Μνημονίου, η Κοινωνία της Πληροφορίας ΑΕ (ΚτΠ), ενεργώντας για λογαριασμό του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης (ΥπΨηΔ) δυνάμει της από 14.10.2019 συναφθείσας Προγραμματικής σύμβασης και της από 24.02.2022 τροποποιητικής, δημοσίευσε τη με αρ. 9022/25-05-2022 Πρόσκληση Υποβολής Προσφοράς, για την επιλογή Αναδόχου για το έργο: «*Ανάπτυξη και Λειτουργία Εφαρμογής Υποστήριξης της Ενιαίας Αίτησης Ενίσχυσης (ΕΑΕ) έτους 2022 του ΟΠΕΚΕΠΕ*», συνολικού προϋπολογισμού 60.000 ευρώ, πλέον ΦΠΑ. Στη συνέχεια, η ΚτΠ προέβη στη σύναψη της από 13.07.2022 σύμβασης, ποσού 59.100,00 ευρώ χωρίς ΦΠΑ, με αντικείμενο την «*Ανάπτυξη και Λειτουργία Εφαρμογής Υποστήριξης της Ενιαίας Αίτησης Ενίσχυσης έτους 2022 του ΟΠΕΚΕΠΕ*», όπως ισχύει, σύμφωνα με την οποία διατίθεται στον ΟΠΕΚΕΠΕ η άδεια χρήσης της εφαρμογής.

Ειδικότερα, η σύμβαση, περιελάμβανε τα κάτωθι παραδοτέα: «Π1: Ανάπτυξη Εφαρμογών και Θέση σε Λειτουργία, ένα (1) μήνα από την κοινοποίηση της απόφασης ανάθεσης, Π2: Σχέδιο Ασφάλειας, ένα (1) μήνα από την κοινοποίηση της Απόφασης Ανάθεσης» και Π3: Μηνιαίες Εκθέσεις Πεπραγμένων, ενώ ως ημερομηνία λήξης της σύμβασης ορίσθηκε, κατόπιν σχετικής τροποποίησής της, η 13.09.2022.

11. Ο ΟΠΕΚΕΠΕ επικαλείται ότι, πέραν της άδειας χρήσης του λογισμικού της Ενιαίας Αίτησης Ενίσχυσης έτους 2022 την οποία κατέχει βάσει της σύμβασης της παρ. 10, ως άνω, είναι απαραίτητη η απόκτηση του πηγαίου κώδικα της εφαρμογής επί της οποίας υποβλήθηκαν οι ΕΑΕ 2022, διότι: «...*(β) ...αποτελεί κανονιστική απαίτηση για την διαπίστευση του Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε ως αρχής πληρωμών (γ) Ο Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε για την έγκαιρη, νόμιμη, αποτελεσματική και αδιάβλητη πληρωμή των ενισχύσεων οφείλει να δύναται (i) να προβαίνει σε αλλαγές/προσθήκες στο λογισμικό της ΕΑΕ προκειμένου αυτό να επικοινωνεί με πληθώρα εσωτερικών συστημάτων του Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε (όπως για παράδειγμα, μητρώα αγροτών, καρτέλες αγροτών, συστήματα ελέγχου, συστήματα διαχείρισης χρηστών, σύστημα δικαιωμάτων, συστήματα παρακολούθησης-monitoring, ολοκληρωμένα συστήματα για την αγροτική ανάπτυξη, κοκ), χωρίς δε αυτή την επικοινωνία, δεν είναι δυνατόν να γίνει εγκαίρως, νομίμως, διαφανώς και αποτελεσματικά η καταβολή των άμεσων ενισχύσεων στους δικαιούχους, (ii) να προβαίνει σε αλλαγές/προσθήκες στο λογισμικό της ΕΑΕ προκειμένου αυτό να επικοινωνεί με πληθώρα εξωτερικών συστημάτων, με τα οποία διαλειτουργεί ο Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε (όπως για παράδειγμα με το ολοκληρωμένο πληροφοριακό σύστημα του ΕΛΓΑ, με συστήματα του ΥπΑΑΤ, με την ΓΠΣ, με την ανάδοχο Τράπεζα του ΕΛΕΓΕΠ, κλπ), η εν λόγω επικοινωνία επηρεάζει σημαντικά την ορθότητα και την νομιμότητα της καταβολής των άμεσων ενισχύσεων, καθώς έτσι διενεργούνται επιπρόσθετοι έλεγχοι, (iii) να αποτρέπει οποιαδήποτε παρέμβαση στο σύστημα είτε από εξωτερικούς χρήστες (δικαιούχους, κέντρα υποδοχής δηλώσεων) είτε από υπαλλήλους του Οργανισμού είτε από τρίτους ώστε να διασφαλίζεται το αδιάβλητο των πληρωμών των ενισχύσεων και (iv) να έχει ο ίδιος ο Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε τον άμεσο έλεγχο των συστημάτων του και των λογισμικών ώστε εξασφαλίζεται η πλήρης διαφάνεια όλων των διαδικασιών πληρωμών.*».

12. Περαιτέρω, ο ΟΠΕΚΕΠΕ ισχυρίζεται, μεταξύ άλλων, ότι επιβάλλεται η άμεση απόκτηση του πηγαίου κώδικα του λογισμικού του ΕΑΕ, της πλήρους τεκμηρίωσης του λογισμικού τούτου και της πλήρους τεκμηρίωσης της σχετικής βάσης δεδομένων, προκειμένου να εξασφαλισθεί η εμπρόθεσμη, έγκυρη, νομικώς ορθή, διαφανής και αδιάβλητη πληρωμή των ενισχύσεων έτους 2022, που πραγματοποιείται σε δύο φάσεις (16/10/2022 μέχρι 30/11/2022 πρέπει να δοθεί στους δικαιούχους η προκαταβολή της ενίσχυσης και μέχρι 31.12.2022 πρέπει να γίνει η εξόφλησή της) και προαπαιτεί τη διενέργεια των αναγκαίων ελέγχων των αιτήσεων του 2022 σε εύλογο χρόνο, ώστε να πληρωθούν οι ενισχύσεις ύψους 2 δισ. Ευρώ στους Έλληνες αγρότες (γεωργούς και κτηνοτρόφους), προκειμένου να μην διαταραχθεί η καλλιεργητική δραστηριότητά τους, ενόψει και των ιδιαίτερων συνθηκών που επικρατούν από την εκδήλωση των συνεπειών της επισιτιστικής κρίσης και να καταβληθούν οι ενισχύσεις αυτές από το Ευρωπαϊκό Ταμείο, για να αποτραπεί η επιβάρυνση του Κρατικού Προϋπολογισμού εξαιτίας εκπρόθεσμων ή μη νόμιμων πληρωμών, καθώς και η συνακόλουθη διεύρυνση του ελλείμματος της Χώρας και η επιβολή κυρώσεων σε βάρος της, ήτοι συντρέχουν, κατά τους ισχυρισμούς του, οι προϋποθέσεις εφαρμογής της περ. γ της παρ. 2 του αρθ. 32 του ν.4412/2016, περί κατεπείγουσας ανάγκης, δοθείσας της παρατεταμένης δικαστικής εμπλοκής της διαγωνιστικής διαδικασίας.

II. ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

13. Στο άρθρο 32 του ν. 4412/2016 (Α' 147) «Προσφυγή στη διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση (άρθρο 32 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ)», ορίζεται:

«1. Στις ειδικές περιπτώσεις και περιστάσεις που προβλέπονται στις παραγράφους 2 έως 6, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να αναθέτουν δημόσιες συμβάσεις προσφεύγοντας στη διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση.

.....γ) στο μέτρο που είναι απολύτως απαραίτητο, εάν λόγω κατεπείγουσας ανάγκης οφειλόμενης σε γεγονότα απρόβλεπτα για την αναθέτουσα αρχή, δεν είναι δυνατή η τήρηση των προθεσμιών που προβλέπονται για τις ανοικτές, κλειστές ή ανταγωνιστικές διαδικασίες με διαπραγμάτευση. Οι περιστάσεις που επικαλούνται οι αναθέτουσες αρχές για την αιτιολόγηση της κατεπείγουσας ανάγκης δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να απορρέουν από δική τους ευθύνη.

14. Στην Κοινή Υπουργική Απόφαση Αριθμ. 1573/2022 (1844/Β), «Ηλεκτρονική υποβολή Ενιαίας Αίτησης Ενίσχυσης στο πλαίσιο του Ολοκληρωμένου Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου (Ο.Σ.Δ.Ε.)», ορίζεται «Άρθρο 1 «Σκοπός και πεδίο εφαρμογής» Η παρούσα απόφαση ρυθμίζει τη διαδικασία της ηλεκτρονικής υποβολής της Ενιαίας Αίτησης Ενίσχυσης έτους 2022 στο πλαίσιο του Ο.Σ.Δ.Ε., σύμφωνα με τις διατάξεις του Κανονισμού (ΕΕ) 1306/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17ης Δεκεμβρίου 2013, μέσω ειδικής εφαρμογής, προσβάσιμης μέσω της Ενιαίας Ψηφιακής Πύλης της Δημόσιας Διοίκησης (gov. gr). Άρθρο 2 «Δημιουργία ειδικής εφαρμογής για την ηλεκτρονική υποβολή της Ενιαίας Αίτησης Ενίσχυσης έτους 2022 στο πλαίσιο του Ο.Σ.Δ.Ε.» Δημιουργείται ειδική εφαρμογή, προσβάσιμη μέσω της Ενιαίας Ψηφιακής Πύλης της Δημόσιας Διοίκησης (gov. gr) για την υποβολή στον Οργανισμό Πληρωμών και Ελέγχου Κοινοτικών Ενισχύσεων Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε.) της Ενιαίας Αίτησης Ενίσχυσης έτους 2022, σύμφωνα με τις διατάξεις του Κανονισμού (ΕΕ) 1306/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17ης Δεκεμβρίου 2013. Άρθρο

3 «Διαδικασία υποβολής της Ενιαίας Αίτησης Ενίσχυσης», 1. Η Ενιαία Αίτηση Ενίσχυσης έτους 2022 υποβάλλεται σε ηλεκτρονική μορφή στον Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε. είτε από το ίδιο το φυσικό πρόσωπο/νόμιμο εκπρόσωπο νομικού προσώπου είτε μέσω πιστοποιημένου Κέντρου Υποδοχής Δηλώσεων (Κ.Υ.Δ.), ως εξουσιοδοτημένου εκπροσώπου του. 2. Για την είσοδο στην εφαρμογή απαιτείται η αυθεντικοποίηση των φυσικών προσώπων, τα οποία ενεργούν είτε για τον εαυτό τους είτε ως νόμιμοι εκπρόσωποι νομικών προσώπων, με τη χρήση των προσωπικών κωδικών-διαπιστευτηρίων της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων Δημόσιας Διοίκησης (Γ.Γ.Π.Σ.Δ.Δ) του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης (taxisnet), σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 24 του ν. 4727/2020. 3. Στην περίπτωση που η υποβολή της αίτησης επιλέγεται να γίνει από πιστοποιημένο Κέντρο Υποδοχής Δηλώσεων (Κ.Υ.Δ.), τα φυσικά/νομικά πρόσωπα, μετά την αυθεντικοποίησή τους κατά την παράγραφο 2, αποκτούν μοναδικούς ειδικούς κλειδαριθμούς οι οποίοι αποδίδονται στα Κ.Υ.Δ., για την υποβολή της αίτησής τους.

4. Για την συμπλήρωση της αίτησης, τα φυσικά/νομικά πρόσωπα υποβάλλουν είτε απευθείας είτε μέσω πιστοποιημένου Κ.Υ.Δ. όλες τις αναγκαίες πληροφορίες (αλφαριθμητικά και γεωχωρικά στοιχεία), προκειμένου να διαπιστωθεί η επιλεξιμότητά τους για ενίσχυση ή/και στήριξη για το έτος 2022.5. Η ειδική εφαρμογή δύναται να αντλεί στοιχεία από την προηγούμενη υποβληθείσα Ενιαία Αίτηση Ενίσχυσης, όπως αυτά τηρούνται σε αποθετήρια δεδομένων του Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε..6. Μετά τη συμπλήρωση όλων των αναγκαίων αλφαριθμητικών και γεωχωρικών στοιχείων, διεξάγεται αυτόματος έλεγχος της ορθότητάς τους. Τυχόν εσφαλμένες καταχωρίσεις επισημαίνονται, με σκοπό τη διόρθωσή τους.7. Μόλις ολοκληρωθεί η διόρθωση τυχόν εσφαλμένων καταχωρίσεων, τα φυσικά/νομικά πρόσωπα οριστικοποιούν την αίτησή τους.8. Η διαδικασία υποβολής της Ενιαίας Αίτησης Ενίσχυσης στο πλαίσιο του Ο.Σ.Δ.Ε. τελεί υπό την επίβλεψη και εποπτεία του Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε. Άρθρο 4 «Περιεχόμενο της Ενιαίας Αίτησης Ενίσχυσης» 1. Η ενιαία αίτηση που υποβάλλεται προς τον Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε. περιέχει όλες τις αναγκαίες πληροφορίες για τη διαπίστωση της επιλεξιμότητας για την ενίσχυση ή/και τη στήριξη και ειδικότερα περιλαμβάνει τα εξής: α) τα στοιχεία ταυτότητας του γεωργού, β) τις λεπτομέρειες των καθεστώτων συνδεδεμένης στήριξης και των ειδικών μέτρων στήριξης στα μικρά νησιά Αιγαίου ή/και μέτρων αγροτικής ανάπτυξης, γ) τα στοιχεία αναγνώρισης όλων των αγροτεμαχίων της εκμετάλλευσης, την έκτασή τους σε εκτάρια, τη θέση τους και υποχρεωτικά τον μοναδικό Αριθμό Ταυτότητας Ακινήτου (ΑΤΑΚ), όπως αναγράφεται στο έντυπο Ε9 του ιδιοκτήτη (ιδιόκτητου αγροτεμαχίου), ανάλογα με την περίπτωση, τη χρήση τους, το είδος, το μέγεθος και τη θέση των περιοχών οικολογικής εστίασης και το κατά πόσον πρόκειται για αρδευόμενο ή μη, αγροτεμάχιο, τα στοιχεία του ζωικού κεφαλαίου (πλήθος ζώων ανά είδος και κατηγορία), καθώς και λοιπά απαραίτητα αλφαριθμητικά και γεωχωρικά στοιχεία κατά την κείμενη νομοθεσία, δ) κατά περίπτωση, τα στοιχεία που επιτρέπουν τη σαφή αναγνώριση των μη γεωργικών εκτάσεων για τις οποίες ζητείται στήριξη στο πλαίσιο των μέτρων αγροτικής ανάπτυξης, ε) κατά περίπτωση, τα δικαιολογητικά έγγραφα που απαιτούνται για τη διαπίστωση της επιλεξιμότητας για το συγκεκριμένο καθεστώς ή/και μέτρο, στ) υπεύθυνη δήλωση του γεωργού ότι γνωρίζει τους όρους συμμετοχής και τις υποχρεώσεις που απορρέουν από αυτή στα εν λόγω καθεστώτα άμεσων ενισχύσεων ή/και μέτρων αγροτικής ανάπτυξης και ότι είναι ενήμερος σχετικά με τις κυρώσεις που επιβάλλονται σε περίπτωση μη τήρησης των υποχρεώσεων. 2. Με τα στοιχεία που συμπληρώνονται στην Ενιαία Αίτηση Ενίσχυσης 2022 ενημερώνεται το σχετικό πεδίο της «Δήλωσης Καλλιέργειας και Εκτροφής Ζώων» του ΕΛΓΑ για την ασφάλιση της παραγωγής του. 3. Η ψηφιακή απεικόνιση των αγροτεμαχίων καθώς και τα περιγραφικά δεδομένα γίνονται είτε απευθείας από το γεωργό είτε με

υπόδειξη στα Κ.Υ.Δ., κατά δήλωση και ευθύνη του γεωργού. Για το σκοπό αυτό στο πληροφοριακό σύστημα υπάρχουν τεχνικά μέσα εντοπισμού και τα αντίστοιχα επεξηγηματικά εγχειρίδια χρήσης της ηλεκτρονικής εφαρμογής. Άρθρο 5 «Ειδικές ρυθμίσεις για τη λειτουργία της ειδικής εφαρμογής» Η ειδική εφαρμογή της παρούσας διαλειτουργεί μέσω του Κέντρου Διαλειτουργικότητας της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων Δημόσιας Διοίκησης (Γ.Γ.Π.Σ.Δ.Δ.), σύμφωνα με το άρθρο 47 του ν. 4623/2019 (Α' 134) και το άρθρο 84 του ν. 4727/2020 (Α' 184), με το Μητρώο Πολιτών, το Εθνικό Μητρώο Επικοινωνίας (Ε.Μ.Επ.), το Μητρώο Α.Μ.Κ.Α.-Ε.Μ.Α.Ε.Σ. και το Μητρώο της εθνικής φορολογικής αρχής. Η ειδική εφαρμογή διαλειτουργεί, επίσης και με αποθετήρια δεδομένων του Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε. για άντληση στοιχείων αιτήσεων ενίσχυσης του προηγούμενου έτους ενίσχυσης». [...].

III. ΝΟΜΙΚΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗ

15. Ο ΟΠΕΚΕΠΕ αποτελεί (μη κεντρική) αναθέτουσα αρχή, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 2 παρ. 1 περ. (4) και (1α) του ν. 4412/2016, ως ισχύει, αντίστοιχα, καθόσον, όπως ήδη προεκτέθηκε, είναι Οργανισμός Δημοσίου Δικαίου, που λειτουργεί χάριν του δημοσίου συμφέροντος και τελεί υπό την εποπτεία και τον έλεγχο του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (βλ. παρ. 2.1 της παρούσας).

16. Περαιτέρω, το υπό εξέταση αίτημα αφορά στη σύναψη δημόσιας σύμβασης προμήθειας, κατόπιν διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση διακήρυξης διαγωνισμού, σύμφωνα με το αρ. 32 του ν. 4412/2016, προϋπολογισθείσας αξίας 564.000,00€ πλέον ΦΠΑ. Επομένως, συντρέχει η αρμοδιότητα της Αρχής κατ' άρθρο 347 παρ. 2 περ. γ' υποπερ. γδ' του ν. 4412/2016, για την παροχή σύμφωνης γνώμης.

17. Επισημαίνεται, ότι η διαδικασία με διαπραγμάτευση έχει εξαιρετικό χαρακτήρα και επιτρέπεται να εφαρμόζεται μόνο στις περιοριστικώς απαριθμούμενες στις οικείες διατάξεις περιπτώσεις (βλ. σχετικώς με τα άρθρα 30 και 31 της Οδηγίας 2004/18/ΕΚ, ΔΕΕ, απόφαση της 8ης Απριλίου 2008, C 337/05, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλ. 2008, I-2173, σκέψη 56). Συναφώς, οι ανωτέρω διατάξεις, στο μέτρο που εισάγουν εξαιρέσεις που συνιστούν παρέκκλιση από τη βασική ρύθμιση, δηλαδή από τους κανόνες που αποσκοπούν στη διασφάλιση της αποτελεσματικότητας των αναγνωριζόμενων από τη Συνθήκη για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Σ.Λ.Ε.Ε.) δικαιωμάτων στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων, πρέπει να αποτελούν αντικείμενο συσταλτικής ερμηνείας. Συγκεκριμένα, προκειμένου οι Οδηγίες περί συντονισμού των διαδικασιών στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων να μην απωλέσουν την πρακτική αποτελεσματικότητά τους, τα κράτη μέλη και οι Αναθέτουσες Αρχές δεν επιτρέπεται να προβλέπουν περιπτώσεις προσφυγής στη διαδικασία με διαπραγμάτευση που δεν ρυθμίζονται από τις εν λόγω Οδηγίες ή να συνοδεύουν τις ρητώς προβλεπόμενες από τις Οδηγίες περιπτώσεις με νέους όρους που έχουν ως αποτέλεσμα να καθιστούν ευκολότερη την προσφυγή στην εν λόγω διαδικασία (βλ. ΔΕΕ, αποφάσεις της 18^{ης} Μαΐου 1995, C-57/94, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλ. 1995, σ. I-1249, σκέψη 23, της 28^{ης} Μαρτίου 1996, C-318/94, Επιτροπή κατά Γερμανίας, Συλλ. 1996, σ. I-1949, σκέψη 13 και της 13^{ης} Ιανουαρίου 2005, C-84/03, Επιτροπή κατά Ισπανίας, Συλλ. 2005, I-13947, σκέψη 48).

18. Εν προκειμένω, ο ΟΠΕΚΕΠΕ, επικαλείται, ως νομική βάση του αιτήματός του, μεταξύ άλλων, το άρθρο 32 παρ. 2 περ. γ του ν. 4412/2016, η νόμιμη εφαρμογή του οποίου εξαρτάται από τη συνδρομή των κάτωθι σωρευτικών προϋποθέσεων:

- i)** την ύπαρξη κατεπείγουσας ανάγκης που δεν συμβιβάζεται με τις προθεσμίες που επιτάσσουν άλλες διαδικασίες,
- ii)** την ύπαρξη απρόβλεπτης περίπτωσης,
- iii)** την ύπαρξη αιτιώδους συνδέσμου μεταξύ της απρόβλεπτης περίπτωσης και της κατεπείγουσας ανάγκης που ανακύπτει,
- iv)** οι περιστάσεις που επικαλούνται οι Αναθέτουσες Αρχές για την αιτιολόγηση της κατεπείγουσας ανάγκης δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να απορρέουν από δική τους ευθύνη και τέλος,
- v)** την ανάθεση της σύμβασης στο μέτρο που είναι απολύτως απαραίτητο.

19. Ειδικότερα, ως προς την πλήρωση των ανωτέρω προϋποθέσεων, σύμφωνα με τα στοιχεία του φακέλου, λεκτέα τα εξής:

(i) Ως προς την ύπαρξη κατεπείγουσας ανάγκης που δεν συμβιβάζεται με τις προθεσμίες που επιτάσσουν άλλες διαδικασίες:

Κατά τα διαλαμβανόμενα στην αίτηση, επιβάλλεται η άμεση απόκτηση από τον Οργανισμό του πηγαίου κώδικα του λογισμικού του ΕΑΕ, της πλήρους τεκμηρίωσης του λογισμικού τούτου και της πλήρους τεκμηρίωσης της σχετικής βάσης δεδομένων, προκειμένου να εξασφαλισθεί η εμπρόθεσμη, έγκυρη, νομικώς ορθή, διαφανής και αδιάβλητη πληρωμή των ενισχύσεων. Η διαδικασία αυτή απαιτεί τη διενέργεια των αναγκαίων ελέγχων των αιτήσεων του 2022, ώστε να προχωρήσει άμεσα, όπως οφείλει, στις πληρωμές των δικαιούχων της ενιαίας ενίσχυσης, οι οποίες διενεργούνται σε δύο φάσεις και συγκεκριμένα η προκαταβολή κατά το χρονικό διάστημα από 16.10.2022 μέχρι 31.10.2022 και η εξόφλησή της κατά το διάστημα από 15.12.2022 μέχρι 31.12.2022, με αποτέλεσμα να μην είναι δυνατή η τήρηση των προθεσμιών που προβλέπονται για τις ανοικτές, κλειστές ή ανταγωνιστικές διαδικασίες με διαπραγμάτευση, χωρίς τούτο να απορρέει από δική του ευθύνη.

Για την έγκαιρη, νόμιμη και αδιάβλητη δε πληρωμή των ενισχύσεων, έτους 2022, ο ΟΠΕΚΕΠΕ οφείλει: (i) να προβαίνει σε αλλαγές/προσθήκες στο λογισμικό της ΕΑΕ, προκειμένου να επικοινωνεί με πληθώρα εσωτερικών συστημάτων του (όπως για παράδειγμα, μητρώα αγροτών, καρτέλες αγροτών, συστήματα ελέγχου, συστήματα διαχείρισης χρηστών, σύστημα δικαιωμάτων, συστήματα παρακολούθησης-monitoring, ολοκληρωμένα συστήματα για την αγροτική ανάπτυξη, κοκ), (ii) να προβαίνει σε αλλαγές/προσθήκες στο λογισμικό της ΕΑΕ, προκειμένου αυτό να επικοινωνεί με πληθώρα εξωτερικών συστημάτων, με τα οποία διαλειτουργεί ο ΟΠΕΚΕΠΕ (όπως για παράδειγμα με το ολοκληρωμένο πληροφοριακό σύστημα του ΕΛΓΑ, με συστήματα του ΥπΑΑΤ, με την ΓΓΠΣ, με την ανάδοχο Τράπεζα του ΕΛΕΓΕΠ, κλπ), καθώς έτσι διενεργούνται επιπρόσθετοι έλεγχοι, (iii) να αποτρέπει οποιαδήποτε παρέμβαση στο σύστημα είτε από εξωτερικούς χρήστες (δικαιούχους, κέντρα υποδοχής δηλώσεων) είτε από υπαλλήλους του Οργανισμού είτε από τρίτους, ώστε να διασφαλίζεται το αδιάβλητο των πληρωμών των ενισχύσεων και (iv) να κατέχει ο ίδιος τον άμεσο έλεγχο των συστημάτων του και των λογισμικών, ώστε να εξασφαλίζεται η πλήρης διαφάνεια όλων των

διαδικασιών πληρωμών. Το σύνολο των ανωτέρω, άλλωστε, αποτελούν απαίτηση για τη διαπίστευση του ΟΠΕΚΕΠΕ ως αρχής πληρωμών σύμφωνα με τις διατάξεις του Κανονισμού 1306/2013/ΕΕ.

Περαιτέρω, όπως βασίμως ισχυρίζεται ο ΟΠΕΚΕΠΕ, η διασφάλιση της έγκαιρης, νόμιμης, διαφανούς και αδιάβλητης πληρωμής των ενισχύσεων, απαιτεί τη διενέργεια των αναγκαίων ελέγχων των αιτήσεων του 2022. Συγκεκριμένα, έως τις 31.12.2022 πρέπει να πληρωθούν οι ενισχύσεις ύψους 2 δισ. Ευρώ στους Έλληνες αγρότες (γεωργούς και κτηνοτρόφους), προκειμένου να εξασφαλιστεί η αδιατάρακτη καλλιεργητική δραστηριότητά τους ενόψει και των ιδιαίτερων συνθηκών που επικρατούν λόγω της σοβούσας επισιτιστικής κρίσης και να καταβληθούν έγκαιρα οι ενισχύσεις αυτές από το Ευρωπαϊκό Ταμείο, ώστε να μην επιβαρυνθεί ο Κρατικός Προϋπολογισμός εξαιτίας εκπρόθεσμων ή μη νόμιμων πληρωμών, γεγονός που θα είχε ως συνέπεια τη διεύρυνση του ελλείμματος της Χώρας και την επιβολή κυρώσεων σε βάρος.

Η ως άνω επικαλούμενη ανάγκη, παρίσταται ως κατεπείγουσα και δεν συμβιβάζεται με τις προθεσμίες που επιτάσσουν άλλες τακτικές διαδικασίες δημοσίων συμβάσεων, συμπεριλαμβανομένης της επιστευσμένης διαδικασίας του άρθρου 27 παρ. 3 ή του άρθρου 28 παρ. 7 του ν. 4412/2016, τούτο δε καθόσον ο ΟΠΕΚΕΠΕ οφείλει άμεσα να προχωρήσει στις πληρωμές των δικαιούχων της ενιαίας ενίσχυσης, σε δύο φάσεις και συγκεκριμένα της προκαταβολής κατά το χρονικό διάστημα από 16.10.2022 μέχρι 31.10.2022 και της εξόφλησής της κατά το διάστημα από 15.12.2022 μέχρι 31.12.2022. Επομένως, σε συνέχεια των ανωτέρω, προκύπτει ότι πληρούται η οικεία προϋπόθεση.

(ii) Ως προς την ύπαρξη απρόβλεπτης περίπτωσης:

Ως απρόβλεπτη περίπτωση, γενεσιουργό της κατεπείγουσας ανάγκης, ο ΟΠΕΚΕΠΕ επικαλείται «την ιδιαίτερα μεγάλη και μη αναμενόμενη καθυστέρηση στην έκδοση της απόφασης του Διοικητικού Εφετείου» επί της εκ μέρους του ασκηθείσας από 08.12.2022 αίτησης ακύρωσης -αναστολής του αρ. 372 του ν. 4412/2016, όπως ισχύει, με την οποία αιτείται την ακύρωση της με αρ. 1747/2021 Απόφασης ΑΕΠΠ (βλ. σκ. 6 της παρούσας).

Στο πλαίσιο εξέτασης της συνδρομής της κατεπείγουσας ανάγκης προσφυγής σε διαδικασία διαπραγμάτευσης, η οποία οφείλεται σε απρόβλεπτα γεγονότα, η τήρηση χρονοβόρων, ενδεχομένως, διαδικασιών διενέργειας διαγωνισμών, εξαιτίας υποβολής προσφυγών και αιτήσεων αναστολής-ακύρωσης από τους συμμετέχοντες, δεν συνιστά οπωσδήποτε απρόβλεπτη περίπτωση, συνδεόμενη αιτιωδώς με την κατεπείγουσα ανάγκη για απευθείας ανάθεση σύμβασης. Πλην, όμως, στη συγκεκριμένη περίπτωση είναι ερευνητέο αν η οφειλόμενη στα ως άνω γεγονότα καθυστέρηση επηρέασε, καθ' υπέρβαση της απαιτούμενης προβλεψιμότητας, την ομαλή εξέλιξη και έγκαιρη ολοκλήρωση της διαγωνιστικής διαδικασίας (βλ. ad hoc Δ4, Δ5, Δ12 και Δ14/2022 Γνώμες της Αρχής).

Κατόπιν των ανωτέρω, οι ισχυρισμοί του ΟΠΕΚΕΠΕ σχετικά με την πλήρωση της προϋπόθεσης περί ύπαρξης απροβλέπτου, πρέπει να κριθούν υπό το πρίσμα του κατά πόσον τα επικαλούμενα πραγματικά περιστατικά, συνιστούν έκτακτα και ασυνήθιστα γεγονότα, τα οποία αντικειμενικά δεν ήταν σε θέση να προβλεφθούν σύμφωνα με τους κανόνες της ανθρώπινης εμπειρίας και λογικής.

Στην υπό εξέταση περίπτωση από τα διαλαμβανόμενα στον υποβληθέντα φάκελο στοιχεία προκύπτουν τα κάτωθι:

Ο ΟΠΕΚΕΠΕ στις 05.08.2021 δημοσίευσε την υπ' αριθ. 45027/05.08.2021 διακήρυξη που αφορά στη διενέργεια δημόσιου διεθνούς διαγωνισμού για την ανάδειξη αναδόχου παροχής των υπηρεσιών ανάπτυξης και συντήρησης των πληροφοριακών συστημάτων και της πληροφοριακής υποδομής του, για το έτος 2022, συνολικής προϋπολογισθείσας δαπάνης 1.700.000 Ευρώ, πλέον ΦΠΑ (βλ. σκ. 5 της παρούσας). Η ως άνω διακήρυξη, κατόπιν άσκησης προδικαστικής προσφυγής, ακυρώθηκε με την υπ' αριθμόν 1510/21.09.2021 απόφαση της Α.Ε.Π.Π.

Στις 29.09.2021, ο Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε. προς συμμόρφωση με την ανωτέρω απόφαση, δημοσίευσε την υπ' αριθμ. 55793/29.09.2021 διακήρυξη για το ίδιο έργο, η οποία ομοίως ακυρώθηκε με την υπ' αριθ. 1747/29.11.2021 απόφαση της Α.Ε.Π.Π (βλ. σκ. 6 της παρούσας).

Κατά της εν λόγω απόφασης ο Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε. άσκησε ενώπιον του αρμόδιου Διοικητικού Εφετείου την υπ' αριθ. ΑΚ2043/08.12.2021 αίτηση αναστολής - ακύρωσης, η οποία συζητήθηκε μεν στις 11 Φεβρουαρίου 2022, ήτοι 2 μήνες μετά την άσκησή της, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 4 του αρ. 372 του ν. 4412/2016, ωστόσο, έως την υποβολή του υπό εξέταση αιτήματος αλλά και των συμπληρωματικών αυτού στοιχείων στις 24.11.2022, ήτοι 9 μήνες μετά τη συζήτηση, δεν είχε εκδοθεί διατακτικό, σύμφωνα με τις διατάξεις του τελευταίου εδαφίου της παρ. 4 του αρ. 372 του ν. 4412/2016, ή απόφαση επ' αυτής (βλ. σκ. 6 της παρούσας). Επίσης, δεν εκδόθηκε προσωρινή διαταγή επί του αιτήματος αναστολής με όλως συνοπτική αιτιολογία κατ' άρθρο 372 παρ. 7 του ίδιου ως άνω νόμου.

Επομένως, βασίμως ισχυρίζεται ο ΟΠΕΚΕΠΕ ότι οι ανωτέρω περιστάσεις, σωρευτικά συντρέχουσες, προκάλεσαν πρόσθετη, μη εκτιμώμενη και μη δυνάμενη να προβλεφθεί, καθυστέρηση στην υπό εξέταση διαγωνιστική διαδικασία. Ειδικότερα, μολονότι εκκίνησε την πρώτη διαγωνιστική διαδικασία 15 περίπου μήνες πριν την υποβολή του κρινόμενου αιτήματος και τη δεύτερη προ 13 μηνών, συμμορφώθηκε δε αμελλητί με την 1^η Απόφαση της ΑΕΠΠ, αμφότερες οι διαγωνιστικές διαδικασίες ακυρώθηκαν με αντίστοιχες αποφάσεις της ΑΕΠΠ. Περαιτέρω, η διάταξη του άρθρου 372 παρ.4 τελευταίο εδάφιο του ν. 4412/2016, ορίζει, μη αποκλειστική μεν, προθεσμία (15) ημερών από τη συζήτηση της αίτησης ή από την προθεσμία για την υποβολή υπομνημάτων για την έκδοση του διατακτικού της απόφασης, πλην όμως, εν προκειμένω παρήλθαν σχεδόν 10 μήνες από τη συζήτηση χωρίς να έχει εκδοθεί η οικεία απόφαση. Ως εκ τούτου, η παρατεταμένη διοικητική και δικαστική εμπλοκή, η οποία συνετέλεσε καθοριστικά στην αδυναμία ολοκλήρωσης της διαγωνιστικής διαδικασίας, εμπίπτει στο ρυθμιστικό πλαίσιο της απρόβλεπτης περίπτωσης.

(iii) Ως προς την ύπαρξη αιτιώδους συνδέσμου μεταξύ της απρόβλεπτης περίπτωσης και της κατεπείγουσας ανάγκης που ανακύπτει:

Η αλληλουχία των παραπάνω γεγονότων συνηγορεί υπέρ της πλήρωσης και της εν λόγω προϋπόθεσης και τούτο διότι η εμπλοκή των διαγωνιστικών διαδικασιών με την πέραν του εύλογου χρόνου καθυστέρηση έκδοσης απόφασης, έστω διατακτικού επί της προρρηθείσας αίτησης ακύρωσης- αναστολής του ΟΠΕΚΕΠΕ, τελεί σε αιτιώδη συνάφεια με την αδυναμία του να καλύψει την κατεπείγουσα και άμεση ανάγκη νόμιμης καταβολής των ενισχύσεων στους δικαιούχους. Βασίμως δε

ο ΟΠΕΚΕΠΕ ισχυρίζεται ότι η δημοσίευση μιας νέας διακήρυξης κατά τη διάρκεια της εκκρεμοδικίας της σχετικής υπόθεσης ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου, πέραν της αμφισβητούμενης νομικής ορθότητας, θα προκαλούσε με βεβαιότητα νέα δικαστική εμπλοκή, καθόσον σύμφωνα με το αρ. 372 ν. 4412/2016, όπως ισχύει, η προθεσμία για την άσκηση και η άσκηση της αίτησης ακύρωσης κωλύουν τη σύναψη της σύμβασης μέχρι την έκδοση της οριστικής δικαστικής απόφασης, εκτός εάν με την προσωρινή διαταγή το αρμόδιο δικαστήριο αποφανθεί διαφορετικά, πλην όμως, εν προκειμένω δεν εκδόθηκε προσωρινή διαταγή.

(iv) Ως προς το ότι οι περιστάσεις που επικαλούνται οι Αναθέτουσες Αρχές για την αιτιολόγηση της κατεπείγουσας ανάγκης δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να απορρέουν από δική τους ευθύνη:

Ο Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε ισχυρίζεται ότι ουδεμία ευθύνη φέρει για την καθυστέρηση, που προκλήθηκε από τη διοικητική και δικαστική εμπλοκή ως προς τη νομιμότητα της διαγωνιστικής διαδικασίας για την ανάδειξη αναδόχου (δηλαδή Τεχνικού Συμβούλου) παροχής των υπηρεσιών ανάπτυξης και συντήρησης των πληροφοριακών συστημάτων του και πληροφοριακής υποδομής του για το έτος 2022, δεδομένου ότι η οικεία διαδικασία εκκίνησε 15 μήνες πριν την υποβολή του υπό εξέταση αιτήματος και μάλιστα σε δύο επάλληλες φάσεις μετά την ακύρωση της πρώτης διακήρυξης και τη συμμόρφωσή του με την ακυρωτική απόφαση, έκτοτε δε παραμένει εκκρεμής λόγω της δικαστικής εμπλοκής από τον Φεβρουάριο του 2022.

Η διαγωνιστική διαδικασία πράγματι προκηρύχθηκε εγκαίρως από τον ΟΠΕΚΕΠΕ, ο οποίος επίσης συμμορφώθηκε αμελλητί με τη 1510/21.09.2021 απόφαση ΑΕΠΠ, με την οποία ακυρώθηκε η από 05.08.2021 πρώτη διακήρυξη, με τη αιτιολογία ότι περιείχε μη νόμιμους όρους. Επισημαίνεται, ότι η τυχόν από πρόθεση συμπερίληψη παράνομων όρων στη διακήρυξη, με σκοπό την πλασματική πρόκληση διοικητικής και δικαστικής εμπλοκής ως πρόφαση για την προσφυγή σε διαδικασία διαπραγμάτευσης, δεν αίρει την ευθύνη της αναθέτουσας για την καθυστέρηση της διαγωνιστικής διαδικασίας. Στην υπό κρίση περίπτωση, όμως, η πέραν του αναμενόμενου καθυστέρηση που προκλήθηκε από τις αλληπάλληλες προσφυγές κατά των όρων της διακήρυξης του επίμαχου διαγωνισμού και τη συνακόλουθη δικαστική εμπλοκή, δεν μπορεί να αποδοθεί σε υπαίτια συμπεριφορά του ΟΠΕΚΕΠΕ. Ειδικότερα, παρά το γεγονός ότι συμμορφώθηκε με την απόφαση της ΑΕΠΠ που εκδόθηκε επί της ασηκθείσας, κατά των όρων της πρώτης διακήρυξης, προσφυγής, η δημοσιευθείσα με α.π. 55793/29.09.2021 δεύτερη διακήρυξη επίσης ακυρώθηκε για τον ίδιο λόγο με τη μεταγενέστερη 1747/2021 απόφαση της ΑΕΠΠ. Την απόφαση αυτή προσέβαλε νομίμως με αίτηση ακύρωσης ο ΟΠΕΚΕΠΕ, επιδιώκοντας την ακύρωσή της και την κατάφαση της νομιμότητας των όρων της διακήρυξης, πλην όμως, έως την υποβολή του υπό εξέταση αιτήματος η υπόθεση παρέμενε εκκρεμής. Ήδη, όπως διαπιστώθηκε από την ηλεκτρονική παρακολούθηση της υπόθεσης, στις 30.11.2022 εκδόθηκε η 2322/2022 απόφαση του ΙΒ' Ακυρωτικού Τμήματος του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών, με την οποία έγινε δεκτή η εκ μέρους του ΟΠΕΚΕΠΕ ασηκθείσα αίτηση ακύρωσης και ακυρώθηκε η προσβληθείσα 1747/2021 απόφαση

της ΑΕΠΠ. Ως εκ τούτου ο ισχυρισμός του ΟΠΕΚΕΠΕ περί μη ευθύνης του για την καθυστέρηση παρίσταται βάσιμος

Εξακολουθεί δε να συντρέχει κατεπείγουσα ανάγκη, καθόσον όπως προεκτέθηκε ο ΟΠΕΚΕΠΕ οφείλει να προχωρήσει στις πληρωμές των δικαιούχων της ενιαίας ενίσχυσης, μέχρι 31.12.2022, δηλαδή σε χρόνο που κατά τα διδάγματα της κοινής πείρας και λογικής δεν συμβιβάζεται με τις προθεσμίες που επιτάσσουν άλλες τακτικές διαδικασίες δημοσίων συμβάσεων, συμπεριλαμβανομένης της επισπευσμένης διαδικασίας.

(ν) Ως προς την ανάθεση της σύμβασης στο απολύτως απαραίτητο μέτρο:

Η εφαρμογή της εξαιρετικής διαδικασίας ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων κατόπιν διαπραγμάτευσης χωρίς προηγούμενη δημοσίευση προκήρυξης στο πλαίσιο της περ. γ της παρ. 2 του αρθ. 2 του ν. 4412/2016, επιτρέπεται για την προσωρινή και άμεση κάλυψη των επικαλούμενων κατεπειγουσών και επιτακτικών αναγκών και όχι του συνόλου των πάγιων και διαρκών αναγκών της αναθέτουσας αρχής, ενώ για τις υπηρεσίες που είναι απαραίτητες μετά την περίοδο της προσωρινής κάλυψης της κατεπείγουσας ανάγκης η αναθέτουσα αρχή έχει τη δυνατότητα να προσφύγει σε ανοιχτή ή κλειστή διαδικασία σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις (βλ. μεταξύ άλλων τις με αρ. Δ75/2019 και Δ4,Δ5/2022 Γνώμες της Αρχής). Επομένως, το κατ' επίκληση της ανωτέρω διάταξης αίτημα πρέπει να υποβάλλεται στο μέτρο που είναι απολύτως απαραίτητο (βλ. ενδεικτικά Δ127/2018, Δ75/2019, Δ84/2019, Δ 33/2021 Γνώμες της Αρχής).

Λαμβάνοντας υπόψη ότι η υπό ανάθεση σύμβαση αφορά αποκλειστικά στην κατεπείγουσα, κατά τα ως άνω, προμήθεια σχετικού λογισμικού (πηγαίου κώδικα), προκειμένου να καταστεί εφικτή η εμπρόθεσμη πληρωμή των σχετικών ενισχύσεων, βάσει των ιδιαιτεροτήτων της χώρας και όχι σε έτερα αντικείμενα, τα οποία δεν σχετίζονται με την εν λόγω ανάγκη, προκύπτει ότι το αντικείμενο του παρόντος αιτήματος περιορίζεται στο απολύτως αναγκαίο μέτρο. Συνεπώς, το αίτημα του ΟΠΕΚΕΠΕ εναρμονίζεται με την προϋπόθεση της εφαρμοστέας διάταξης, για την ανάθεση της σύμβασης στο απολύτως απαραίτητο μέτρο.

20. Ενόψει των όσων εκτέθηκαν, μετά την εξέταση και αποδοχή της βασιμότητας του κρινόμενου αιτήματος υπό το ρυθμιστικό πλαίσιο των ανωτέρω διατάξεων, παρέλκει η εξέταση των λοιπών επικαλούμενων νομικών βάσεων.

IV. Συμπέρασμα

Κατόπιν των ανωτέρω, η Επιτροπή:

Αποφασίζει, ομόφωνα, την παροχή σύμφωνης γνώμης για την προσφυγή του ΟΠΕΚΕΠΕ σε διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς προηγούμενη δημοσίευση, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 32 παρ. 2 περ. γ' του ν. 4412/2016, για την ανάθεση δημόσιας σύμβασης, με

αντικείμενο την προμήθεια του λογισμικού (πηγαίου κώδικα) της Ενιαίας Αίτησης Ενίσχυσης (ΕΑΕ) Έτους 2022, αξίας 564.000 ευρώ, πλέον ΦΠΑ, λόγω συνδρομής των οικείων προϋποθέσεων.

Αθήνα, 7 Δεκεμβρίου 2022

Η Πρόεδρος

Ανδρονίκη Θεοδοκάτου